

DOI 10.4467/12332135KRA.20.008.13556

Sprawozdanie z uroczystości otwarcia nowej siedziby Archiwum Narodowego w Krakowie. Dzień Archiwisty

30 września 2020 r. o godzinie 12.00 przy ul. Rakowickiej 22E odbyła się uroczystość otwarcia nowej siedziby Archiwum Narodowego w Krakowie, najnowocześniejszego budynku archiwalnego w Polsce. W tym ważnym dla całej sieci archiwów państwowych wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, środowisk akademickich, instytucji kultury, archiwów oraz firm biorących udział w procesie inwestycyjnym. Podczas otwarcia list gratulacyjny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy odczytała Grażyna Ignaczak-Bandyk, dyrektor generalny Kancelarii Prezydenta RP, a list Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. dr hab. Piotra Glińskiego – reprezentujący ministra dyrektor generalny Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Jarosław Czuba. Współorganizator wydarzenia Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk, oprócz otwarcia nowej siedziby krakowskiego Archiwum, oficjalnie inaugurował również system zarządzania dokumentacją elektroniczną – Archiwum Dokumentów Elektronicznych (ADE). Uhonorował również darczyńców państwa Krystynę i Aleksandra Litewków oraz Iwonę i Andrzeja Fischerów, których prywatne kolekcje wzbogaciły zasób krakowskiego Archiwum. Gest ten podkreślił znaczenie współpracy z osobami prywatnymi w celu zachowania źródeł historycznych dla przyszłych pokoleń. Gospodarz uroczystości dr hab. Wojciech Krawczuk, oprócz podziękowań dla wszystkich osób i instytucji zaangażowanych w proces inwestycyjny, nakreślił plan rozwoju działalności krakowskiego Archiwum w najbliższych latach. Otwarcie nowej siedziby Archiwum Narodowego w Krakowie odbyło się w Dniu Archiwisty, czyli w dniu wspomnienia liturgicznego św. Hieronima, patrona bibliotekarzy i archiwistów, o czym wspominał arcybiskup Marek Jędraszewski, metropolita krakowski, podczas poświęcenia budynku.

Uczestnicy wydarzenia mieli również możliwość zwiedzenia nowoczesnej siedziby i obejrzenia pokazu kilku najcenniejszych obiektów przechowywanych w zasobie Archiwum Narodowego w Krakowie. Dodatkową atrakcją były: wystawa „Za Rogatką Rakowicką” przypominająca ciekawą i dobrze udokumentowaną historię tej części obecnego Krakowa, w której wybudowany został budynek Archiwum (kurator: dr Barbara Zbroja) oraz ekspozycja oryginalnych dokumentów związanych z postacią Papieża Polaka przekazanych przez uhonorowanych darczyńców. Odbył się również wernisaż wystawy plenerowej „W drodze. Karol Wojtyła/Jan Paweł II (1920–2005)” opartej na zasobie przechowywanym w archiwach państwowych (kurator: dr Barbara Berska). Dla zainteresowanych wydarzeniem dostępna była również transmisja online poprzez media społecznościowe. Cała uroczystość przebiegła z zachowaniem reżimu sanitarnego związanego z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2, obligującego organizatorów do znacznego ograniczenia ilości gości, a zaplanowane z tej okazji dni otwarte przeniesiono na czerwiec następnego roku.

Dzień po uroczystości otwarcia Archiwum Narodowe w Krakowie miało zaszczyt gościć Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. dr. hab. P. Glińskiego, który zwiedził w nowym gmachu m.in. obszerne magazyny archiwalne, czytelnię, salę audiowizualną, pomieszczenia techniczne z ekologicznymi i energooszczędnymi rozwiązaniami oraz nowoczesne serwerownie. Całość inwestycji została sfinansowana właśnie ze środków przekazanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Tak zakończono sukcesem rozpoczęte ponad 100 lat temu starania o nowy budynek dla krakowskiego Archiwum, nowoczesny i bezpieczny dla archiwaliów, przyjazny dla użytkowników zasobu i pracujących w nim archiwistów.

Po uroczystości inauguracji rozpoczęto przeprowadzkę zasobu z pięciu oddziałów aktowych na terenie Krakowa oraz ekspozytury Archiwum w Spytkowicach. Dzięki nowej siedzibie Archiwum Narodowe w Krakowie zyskało możliwość prowadzenia działalności na znacznie większą skalę. Nowoczesna pracownia digitalizacji zapewni wzmoczenie prac nad dostępnością kopii cyfrowych na portalu Szukaj w Archiwach. Dobrze wyposażona pracownia konserwacji, oprócz działań na rzecz macierzystej jednostki, będzie wspierać profilaktykę konserwatorską w regionie. Zapasowe Repozytorium Cyfrowe zabezpieczy kopie dla wszystkich archiwów państwowych. Krakowskie Archiwum ma teraz warunki, aby stać się chętnie odwiedzanym miejscem spotkań z historią, genealogią, historią pisma, historią architektury czy fotografii. Przestronne wnętrza pozwalają na prezentację wystaw i eksponowanie oryginalnych źródeł archiwalnych. Wielofunkcyjna sala multimedialna na 180 osób będzie miejscem konferencji naukowych i warsztatów. Oddany do użytku budynek Archiwum Narodowego w Krakowie to miejsce przyjazne i dostępne architektonicznie, również dla osób z niepełnosprawnościami.

W 2020 r. ograniczenia udostępniania i prowadzenia działalności kulturalnej w znaczny sposób zahamowały planowaną aktywność Archiwum. Rozpoczęcie przewidzianych projektów popularyzatorskich z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiczną i wprowadzenie nowych obostrzeń sanitarnych zostało przesunięte w czasie lub odbyło się w zmodyfikowanej formie. Znaczna część działań, m.in. związanych z ogólnopolskim projektem Archiwa Rodzinne Niepodległej oraz uruchomionymi wcześniej projektami popularyzatorskimi „Luminarze”, „Budowali Kraków” czy „Spotkania ze źródłem archiwalnym”, została przeniesiona do Internetu, a prelekcje z udziałem publiczności zastąpiono pokazami archiwalnymi dostępnymi online na kanale YouTube Archiwum.

Lilianna Pochwalska
Archiwum Narodowe w Krakowie